Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

1. kolovoza 2025.*

„Žalba – Mjere ograničavanja poduzete s obzirom na stanje u Ukrajini – Odluka 2014/145/ZVSP – Članak 2. stavak 1. točke (a) i (d) – Uvrštavanje žaliteljeva imena zbog potpore djelovanjima ili politikama Ruske Federacije protiv Ukrajine te materijalne ili financijske potpore ruskim donositeljima odluka – Utjecaj izostanka žaliteljeva ograđivanja i njegova pasivnog stava”

U predmetu C-702/23 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesene 16. studenoga 2023.,

Gennadij Nikolajevič Timčenko, sa stalnom adresom u Ženevi (Švicarska), kojeg zastupaju S. Bonifassi, T. Bontinck i E. Fedorova, *avocats*,

žalitelj,

a druga stranka u postupku je:

Vijeće Europske unije, koje zastupaju M.-C. Cadilhac i V. Piessevaux, u svojstvu agenata,

tuženik u prvostupanjskom postupku,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: M. L. Arastey Sahún (izvjestiteljica), predsjednica vijeća, D. Gratsias, E. Regan, J. Passer i B. Smulders, suci,

nezavisna odvjetnica: L. Medina,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 10. travnja 2025.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: francuski

Presudu

1 Svojom žalbom žalitelj zahtijeva ukidanje presude Općeg suda Europske unije od 6. rujna 2023., Timčenko/Vijeće (T-252/22, u daljnjem tekstu: pobijana presuda, EU:T:2023:496), kojom je taj sud odbio njegovu tužbu za, kao prvo, poništenje, s jedne strane, Odluke Vijeća (ZVSP) 2022/337 od 28. veljače 2022. o izmjeni Odluke 2014/145/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (SL 2022., L 59, str. 1. i ispravak SL 2022., L 67, str. 112.) i Provedbene uredbe Vijeća (EU) 2022/336 od 28. veljače 2022. o provedbi Uredbe (EU) br. 269/2014 o mjerama ograničavanja u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalnu cjelovitost, suverenost i neovisnost Ukrajine (SL 2022., L 58, str. 1. i ispravak SL 2022., L 67, str. 113.) (u daljnjem tekstu zajedno: sporni prvotni akti), kao i, s druge strane, Odluke Vijeća (ZVSP) 2022/1530 od 14. rujna 2022. o izmjeni Odluke 2014/145/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (SL 2022., L 239, str. 149.) i Provedbene uredbe Vijeća (EU) 2022/1529 od 14. rujna 2022. o provedbi Uredbe br. 269/2014 o mjerama ograničavanja u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalnu cjelovitost, suverenost i neovisnost Ukrajine (SL 2022., L 239, str. 1.) (u daljnjem tekstu zajedno: sporni akti o zadržavanju) u dijelu u kojem se ti sporni prvotni akti i sporni akti o zadržavanju (u daljnjem tekstu zajedno: sporni akti) odnose na žalitelja i, kao drugo, za naknadu neimovinske štete koju je navodno pretrpio zbog donošenja spornih akata.

Pravni okvir i okolnosti spora

2 Činjenični i pravni kontekst ovog predmeta iznesen je u točkama 2. do 18. pobijane presude. Za potrebe ovog postupka može se sažeti i dopuniti na sljedeći način.

Odluka 2014/145

3 Nakon invazije oružanih snaga Ruske Federacije na Ukrajinu 24. veljače 2022., Vijeće Europske unije donijelo je 25. veljače 2022. Odluku (ZVSP) 2022/329 o izmjeni Odluke 2014/145/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (SL 2022., L 50, str. 1.).

4 Članak 1. stavak 1. Odluke Vijeća 2014/145/ZVSP od 17. ožujka 2014. o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (SL 2014., L 78, str. 16.), kako je izmijenjena Odlukom 2022/329 (u daljnjem tekstu: Odluka 2014/145), zabranjuje ulazak na državna područja država članica ili provoz preko njih fizičkim osobama koje ispunjavaju kriterije predviđene među ostalim u njegovim točkama (a) i (b), dok se člankom 2. stavkom 1. Odluke 2014/145 predviđa zamrzavanje sredstava fizičkih osoba koje ispunjavaju kriterije predviđene, među ostalim, u njegovim točkama (a) i (d), a ti su kriteriji u biti istovjetni onima iz članka 1. stavka 1. točaka (a) i (b) Odluke 2014/145.

5 Članak 2. stavak 1. Odluke 2014/145 glasi kako slijedi:

„1. Zamrzavaju se sva sredstva i gospodarski resursi koji pripadaju ili su u vlasništvu, u posjedu ili pod nadzorom:

(a) fizičkih osoba odgovornih za djelovanja ili politike kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine odnosno stabilnost ili sigurnost u Ukrajini, fizičkih osoba koje podupiru ili provode takva djelovanja ili politike ili koje ometaju rad međunarodnih organizacija u Ukrajini;

[…]

(d) fizičkih ili pravnih osoba, subjekata ili tijela koji pružaju materijalnu ili financijsku potporu ruskim donositeljima odluka odgovornima za pripojenje Krima ili destabilizaciju Ukrajine ili koji od njih imaju koristi;

[…]”

Uredba br. 269/2014

6 Vijeće je 25. veljače 2022. donijelo Uredbu (EU) 2022/330 o izmjeni Uredbe (EU) br. 269/2014 o mjerama ograničavanja u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalnu cjelovitost, suverenost i neovisnost Ukrajine (SL 2022., L 51, str. 1.).

7 U tom je okviru Vijeće u članku 3. stavku 1. točkama (a) i (d) Uredbe (EU) br. 269/2014 o mjerama ograničavanja u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalnu cjelovitost, suverenost i neovisnost Ukrajine (SL 2014., L 78, str. 6. i ispravak SL 2014., L 121, str. 60.), kako je izmijenjena Uredbom 2022/330 (u daljnjem tekstu: Uredba br. 269/2014), unijelo iste kriterije kao što su oni navedeni u točki 5. ove presude kako bi se, u skladu s člankom 2. stavkom 1. Uredbe br. 269/2014, zamrznula financijska sredstva i gospodarski izvori koji pripadaju, među ostalim, fizičkim osobama koje ispunjavaju te kriterije.

Sporni akti

Sporni prvotni akti

8 Vijeće je 28. veljače 2022., s obzirom na ozbiljnost stanja u Ukrajini, donijelo sporne prvotne akte. U tim je aktima žaliteljevo ime dodano, pod brojem 694, na popis priložen izmijenjenoj Odluci 2014/145 i, pod tim istim brojem, na popis iz Priloga I. Uredbi br. 269/2014, na temelju sljedećih razloga:

„Gennadij [Nikolajevič] Timčenko dugogodišnji je poznanik predsjednika Ruske Federacije Vladimira Putina te ga se s više strana opisuje kao jednog od njegovih pouzdanika.

Ostvaruje korist od svojih veza s ruskim donositeljima odluka. Osnivač je i dioničar investicijske grupacije Volga Group, koja raspolaže portfeljem ulaganja u ključnim sektorima ruskoga gospodarstva. Volga Group znatno doprinosi ruskom gospodarstvu i njegovu razvoju.

Dioničar je i društva Bank Rossiya, koj[e] se smatra osobnom bankom visokih dužnosnika Ruske Federacije. Od nezakonitog pripojenja Krima društvo Bank Rossiya otvorilo je podružnice diljem Krima i [u] Sevastopolj[u], čime je konsolidiralo njihovu integraciju u Rusku Federaciju.

Osim toga, Bank Rossiya ima znatne udjele u društvu National Media Group, koje nadzire televizijske postaje koje aktivno podupiru politike ruske vlade za destabilizaciju Ukrajine.

Stoga je odgovoran za podupiranje djelovanja i politika kojima se podrivaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine.

Odgovoran je i za pružanje financijske i materijalne potpore ruskim donositeljima odluka koji su odgovorni za pripojenje Krima i destabilizaciju Ukrajine te ostvarivanje koristi od svojih veza s njima.”

Sporni akti o zadržavanju

9 Vijeće je 14. rujna 2022. donijelo sporne akte o zadržavanju, kojima je žaliteljevo ime zadržano na predmetnim popisima na temelju istih razloga kao što su oni navedeni u prethodnoj točki.

Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

10 Tužbom od 9. svibnja 2022., dopunjenom podneskom za preinaku tužbe od 25. studenoga 2022., žalitelj je od Općeg suda zatražio da poništi sporne akte u dijelu u kojem se njegovo ime uvrštava na popis osoba na koje se primjenjuju mjere ograničavanja kao i da mu se naknadi neimovinska šteta koju je navodno pretrpio zbog donošenja tih akata. U okviru svoje tužbe za poništenje žalitelj je među ostalim osporavao ocjenu Vijeća prema kojoj on ispunjava kriterij koji se odnosi na pružanje materijalne ili financijske potpore ruskim donositeljima odluka, predviđen u članku 2. stavku 1. točki (d) Odluke 2014/145 (u daljnjem tekstu: kriterij (d)), te kriterij koji se odnosi na pružanje potpore djelovanjima ili politikama kojima se podriva teritorijalna cjelovitost Ukrajine, naveden u članku 2. stavku 1. točki (a) te odluke (u daljnjem tekstu: kriterij (a)). Smatrao je da je Vijeće u okviru te ocjene počinilo očite pogreške u ocjeni.

11 Što se tiče kriterija (d), koji se osobito odnosi na fizičke osobe koje pružaju materijalnu ili financijsku potporu ruskim donositeljima odluka koji su odgovorni za pripojenje Krima ili destabilizaciju Ukrajine ili koje ostvaruju korist od tih donositelja odluka, Opći sud je u točkama 97., 106. i 108. pobijane presude utvrdio da iz elemenata spisa proizlazi, s jedne strane, da je žalitelj, prijatelj V. Putina, drugi najveći dioničar društva Bank Rossiya i da je dio stabilne grupice većinskih dioničara koji su poznati kao osobe bliske V. Putinu, tako da se njegov vrlo snažan utjecaj na donošenje odluka u navedenoj banci ne može zanijekati i, s druge strane, da postoje precizne, konkretne i dosljedne indicije o tome da je Bank Rossiya osobna banka visokih dužnosnika Ruske Federacije, uključujući njezina predsjednika, V. Putina.

12 Osim toga, Opći sud je u točkama 109. i 110. pobijane presude smatrao da se, s obzirom na to da, među ostalim, mjere ograničavanja nisu kaznene sankcije, te mjere mogu primjenjivati na fizičku osobu u slučaju djela koja je počinilo društvo čiji je ona dioničar ako ona ima vrlo snažan ili čak odlučujući utjecaj na to društvo, osobito kada stajališta koja taj dioničar zauzme mogu utjecati na smisao odluka koje donosi navedeno društvo. On je stoga u točkama 111. i 114. pobijane presude u biti zaključio da je Vijeće moglo smatrati, a da pritom ne počini pogrešku u ocjeni, da je posredstvom društva Bank Rossiya, koje je osobna banka visokih dužnosnika Ruske Federacije,

žalitelj, koji je, s jedne strane, morao biti upoznat s tim da je ta banka pružala financijsku potporu V. Putinu i koji je, s druge strane, dopustio da se to činjenično stanje nastavi iako je bio ovlašten utjecati na odluke navedene banke te se, kao što to proizlazi iz točke 112. pobijane presude, mogao javno ograditi od politike koju je vodila ista banka ili prodati svoj udio u njoj, sam pružao financijsku potporu ruskim donositeljima odluka koji su odgovorni za pripojenje Krima i destabilizaciju Ukrajine, u ovom slučaju V. Putinu.

13 Što se tiče kriterija (a), koji se osobito odnosi na fizičke osobe odgovorne za djelovanja ili politike protiv Ukrajine ili koje podupiru ili provode takva djelovanja ili politike, Opći sud najprije je u točki 117. pobijane presude podsjetio na to da taj kriterij podrazumijeva da se utvrdi postojanje izravne ili neizravne veze između aktivnosti ili djelovanja osobe ili subjekta na koje se odnosi i stanja u Ukrajini koje je dovelo do donošenja predmetnih mjera ograničavanja. Opći sud dodao je da navedeni kriterij stoga pretpostavlja dokazivanje da je predmetna osoba svojim ponašanjem postala odgovorna za djelovanja ili politike kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine. Zatim je u točki 118. te presude presudio da je, s obzirom na podnesene dokaze, Bank Rossiya podupirao politiku pripojenja Krima u smislu navedenog kriterija. U točki 120. navedene presude naposljetku je istaknuo, osobito s obzirom na razloge spomenute u okviru analize kriterija (d), da je Vijeće moglo valjano smatrati da je žalitelj, time što je zauzeo pasivan stav u pogledu potpore društva Bank Rossiya politici pripojenja Krima, sam pružao potporu djelovanjima i politikama kojima se podrivaju suverenitet i neovisnost Ukrajine.

14 Budući da je Opći sud odbio druge žaliteljeve tužbene razloge kao i njegov zahtjev za naknadu štete, odbio je tužbu u cijelosti.

Postupak pred Sudom i zahtjevi stranaka

15 Žalitelj od Suda zahtijeva da:

– ukine pobijanu presudu;

– poništi sporne akte u dijelu u kojem se njima njegovo ime uvrštava i zadržava na popisima priloženima tim aktima i

– naloži Vijeću snošenje troškova obaju postupaka.

16 Vijeće od Suda zahtijeva da:

– odbije žalbu i

– naloži žalitelju snošenje troškova.

O žalbi

17 Žalitelj ističe dva žalbena razloga u prilog svojoj žalbi, od kojih se prvi temelji na pogrešci koja se tiče prava koju je Opći sud počinio prilikom tumačenja kriterija (d) time što je smatrao da se materijalna ili financijska potpora na koju se odnosi taj kriterij može dokazati nepostojanjem protivljenja osobe na koju se odnose mjere ograničavanja u pogledu odluka koje je donio subjekt koji se smatra izravno odgovornim za pružanje takve potpore, a drugi na pogrešci koja se tiče

prava koju je Opći sud počinio u okviru tumačenja kriterija (a), time što je presudio da se potpora na koju se odnosi taj kriterij može dokazati izostankom ograđivanja takve osobe od politike i odluka takvog subjekta.

Prvi žalbeni razlog

Argumentacija stranaka

18 Svojim prvim žalbenim razlogom žalitelj ističe, kao prvo, da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava time što je preširoko tumačio, protivno mjerodavnoj sudskoj praksi, pojam „materijalna ili financijska potpora" u smislu kriterija (d). Konkretno, Opći sud je u točki 111. pobijane presude smatrao, kao jedinu okolnost na temelju koje je mogao zaključiti da je sam žalitelj pružao financijsku potporu ruskim donositeljima odluka, da je izostanak žaliteljeva ograđivanja od politike materijalne ili financijske potpore koju je Bank Rossiya pružio tim donositeljima odluka predstavljao barem prešutno odobrenje te politike i stoga potporu toj politici u smislu kriterija (d).

19 U tom pogledu Opći sud je, protivno žaliteljevim pravima obrane, također zamijenio svoje obrazloženje obrazloženjem Vijeća iz spornih akata.

20 Usto, ocjena Općeg suda u točki 112. pobijane presude protivna je sudskoj praksi Općeg suda prema kojoj materijalna ili financijska potpora mora imati određenu kvantitativnu ili kvalitativnu važnost na način da omogućuje nastavak vojnih operacija Ruske Federacije u Ukrajini, kao što to uostalom proizlazi iz ciljeva koji se nastoje postići kriterijem (d). Takva važnost u ovom slučaju ne postoji, s obzirom na to da je potpora koja se stavlja na teret žalitelju samo neizravna potpora koja se ne temelji na radnjama koje je poduzeo, nego na tome što je propustio pozitivno postupiti ili se *a posteriori* ograditi.

21 Kao drugo, žalitelj smatra da se Opći sud nije uvjerio da se sporni akti temelje na dovoljno čvrstoj činjeničnoj osnovi, s obzirom na to da je Opći sud zanemario činjenicu da Vijeće nije podnijelo nikakav dokaz u potporu navodu prema kojem on ima, kao što to proizlazi iz točaka 106. i 110. pobijane presude, dovoljnu moć da zajedno s drugim dioničarima društva Bank Rossiya može utjecati na odluke koje potonje društvo donosi, pri čemu je Opći sud zaključio na temelju pretpostavki. Stoga prigovara Općem sudu da nije odgovorio na njegov argument prema kojem on nije imao ovlast utjecati na odluke te banke i da je samo odbacio njegovu obranu, a da nije pružio nikakvo obrazloženje osim činjenice da se trebao ograditi od politike koju je vodila navedena banka.

22 Naposljetku, takvo široko tumačenje kriterija (d) koje je Opći sud prihvatio navelo ga je da potvrdi mogućnost Vijeća da donese neproporcionalne mjere ograničavanja protiv fizičke osobe koja je bila samo posredno i daleko povezana s navodnim radnjama kojima se pokazuje materijalna ili financijska potpora, pri čemu žalitelj u svojoj replici ipak pojašnjava da ne namjerava istaknuti prigovor koji se temelji na povredi načela proporcionalnosti.

23 Vijeće osporava žaliteljeve argumente. Konkretno, smatra da Opći sud nepostojanje ograđivanja nije smatrao sastavnim elementom kriterija (d), nego je s tim aspektom postupao kao s činjeničnom okolnošću, što osobito proizlazi iz točke 115. pobijane presude. Međutim, Vijeće podsjeća na to da, osim u slučaju iskrivljavanja na koje se žalitelj nije pozvao u ovom slučaju, ocjena činjenica i dokaza nije pravno pitanje koje Sud ispituje u okviru žalbenog postupka. Ta

razmatranja također vrijede u pogledu navoda kojima taj žalitelj namjerava dovesti u pitanje ocjenu određenih činjenica i dokaza koju je proveo Opći sud. U tom smislu, argumente navedenog žalitelja treba proglasiti nedopuštenima.

Ocjena Suda

– *Dopuštenost*

24 Valja podsjetiti na to da je na temelju članka 256. UFEU-a i članka 58. Statuta Suda Europske unije žalba ograničena na pravna pitanja. Opći je sud jedini nadležan utvrđivati i ocjenjivati relevantne činjenice te ocjenjivati dokaze. Ocjenjivanje tih činjenica i dokaza dakle nije, osim u slučaju njihova iskrivljavanja, pitanje prava koje je kao takvo podložno nadzoru Suda u okviru žalbe (presuda od 4. listopada 2024., Ferriere Nord/Komisija, C-31/23 P, EU:C:2024:851, t. 89. i navedena sudska praksa).

25 Nasuprot tomu, ovlast nadzora Suda nad činjeničnim utvrđenjima Općeg suda proteže se, među ostalim, na pitanje jesu li pravila u području tereta dokazivanja i izvođenja dokaza poštovana (presuda od 29. studenoga 2018., Bank Tejarat/Vijeće, C-248/17 P, EU:C:2018:967, t. 37. i navedena sudska praksa). Usto, Sud je nadležan, na temelju članka 256. UFEU-a, ispitati pravnu kvalifikaciju tog činjeničnog stanja kao i pravne zaključke koje je iz njih izveo Opći sud (presuda od 1. listopada 2014., Vijeće/Alumina, C-393/13 P, EU:C:2014:2245, t. 16. i navedena sudska praksa).

26 U ovom slučaju, kao prvo, Vijeće u biti smatra da žalitelj, tim što prigovara Općem sudu da je zaključio da je pružao financijsku potporu ruskim donositeljima odluka u smislu kriterija (d) samo zato što se nije ogradio od politike pružanja potpore tim donositeljima odluka od strane društva Bank Rossiya, ne temelji svoj prvi žalbeni razlog na pravnim pitanjima, nego nastoji dovesti u pitanje činjeničnu ocjenu Općeg suda o tom izostanku ograđivanja.

27 Taj razlog nedopuštenosti ne može se prihvatiti. Naime, iz žalbe jasno proizlazi da takvim prigovorom žalitelj ne nastoji dovesti u pitanje utvrđenja i ocjene činjenica koje se odnose na izostanak ograđivanja od politike koju provodi Bank Rossiya, nego prigovara Općem sudu da se samo na temelju te činjenične okolnosti ograničio na zaključak da je pružao potporu u smislu kriterija (d), što je obuhvaćeno ovlašću nadzora Suda u stadiju žalbe, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 25. ove presude.

28 Kao drugo, Vijeće ističe da žalitelj nastoji dovesti u pitanje ocjenu određenih činjenica i dokaza koju je proveo Opći sud, a da se pritom ne poziva na njihovo iskrivljavanje, što sadržava prvi žalbeni razlog u pogledu nedopuštenosti.

29 Taj drugi razlog nedopuštenosti također se ne može prihvatiti. Naime, iako je točno da žalitelj u okviru svojeg prvog žalbenog razloga osporava određene činjenice, to je zato što smatra da je Opći sud te elemente utvrdio i ocijenio u nedostatku dokaza koje je podnijelo Vijeće. Međutim, prigovor kojim se Općem sudu stavlja na teret da je utvrdio ili ocijenio činjenice a da se nije uvjerio da su one potkrijepljene dokazima, svodi se na to da se od Suda zahtijeva da provede nadzor nad mogućom povredom pravila u području tereta dokazivanja i izvođenja dokaza od strane Općeg suda, za što je Sud nadležan na temelju sudske prakse navedene u točki 25. ove presude.

30 Iz toga slijedi da razloge nedopuštenosti koje je Vijeće istaknulo u pogledu prvog žalbenog razloga treba odbiti i da je potonji u cijelosti dopušten.

– *Meritum*

31 Kao prvo, u prilog svojem prvom žalbenom razlogu žalitelj prigovara Općem sudu da je preširoko tumačio kriterij (d) jer se taj sud u točkama 111. i 112. pobijane presude oslonio samo na izostanak njegova ograđivanja od politike koju vodi Bank Rossiya kako bi zaključio da je Vijeće moglo valjano smatrati da je on posredstvom te banke pružao financijsku potporu ruskim donositeljima odluka koji su odgovorni za pripojenje Krima ili destabilizaciju Ukrajine u smislu tog kriterija, iako takav izostanak ograđivanja nije pozitivan i izravan čin potpore koji je dovoljno važan u kvantitativnom i kvalitativnom smislu.

32 U tom pogledu valja istaknuti da žalitelj pogrešno tumači pobijanu presudu. Naime, Opći sud takav izostanak ograđivanja nije utvrdio kao sastavni element „materijalne ili financijske potpore ruskim donositeljima odluka" iz kriterija (d).

33 Naprotiv, Opći sud je u točkama 99. do 111. te presude naveo činjenice i dokaze koji su ga naveli na zaključak da žalitelj, prijatelj V. Putina i drugi najveći dioničar Banka Rossiya, zajedno s troje prijatelja potonjega, predstavlja stabilni i većinski dio članova te banke i da je stoga njezin vrlo utjecajni dioničar, tako da na dan njegova prvotnog uvrštenja ili zadržavanja njegova uvrštenja nije mogao ne znati da je Bank Rossiya pružao financijsku potporu ruskim donositeljima odluka kao što je V. Putin, u smislu tog kriterija.

34 Na temelju tih elemenata Opći sud je u točki 114. pobijane presude priznao, a da pritom nije počinio pogrešku koja se tiče prava, da u tom posebnom slučaju koji proizlazi, kao što je to navedeno u točki 110. pobijane presude, iz „posebnih okolnosti predmeta" postoje dovoljno precizne, konkretne i dosljedne indicije na temelju kojih se može utvrditi da je žalitelj posredstvom društva Bank Rossiya, koji je osobna banka visokih dužnosnika Ruske Federacije, pružao financijsku potporu ruskim donositeljima odluka koji su odgovorni za pripojenje Krima i destabilizaciju Ukrajine u smislu kriterija (d).

35 U tom kontekstu, točno je da je Opći sud uzeo u obzir izostanak žaliteljeva ograđivanja od politike financiranja društva Bank Rossiya. Međutim, valja smatrati da je Opći sud, time što je u zadnjem dijelu rečenice točke 111. pobijane presude, koja započinje izrazom „s druge strane", kao i u njezinim točkama 112. i 115., utvrdio da se žalitelj nije ogradio od politike koju je ta banka vodila prema ruskim donositeljima odluka, bilo prije ili nakon prvotnog uvrštenja, umjesto da je dodao sastavni element kriterija (d), u biti provjerio postoje li oslobađajuće okolnosti u korist žalitelja.

36 Slijedom toga, suprotno žaliteljevu prigovoru, pozivanje na izostanak ograđivanja samo je jedna od indicija na temelju kojih je, kao što je to navedeno u točki 34. ove presude, Opći sud zaključio, a da pritom nije zamijenio svoje obrazloženje obrazloženjem Vijeća, kao što je to istaknula nezavisna odvjetnica u točkama 43. i 44. svojeg mišljenja, da su mjere ograničavanja protiv žalitelja na temelju kriterija (d) osnovane.

37 Kao drugo, žalitelj u okviru svojeg prvog žalbenog razloga prigovara Općem sudu da je povrijedio pravila u području tereta dokazivanja i izvođenja dokaza time što nije provjerio je li činjenica da je imao, kao što to proizlazi iz točaka 106. i 110. pobijane presude, dovoljnu ovlast da zajedno s drugim dioničarima društva Bank Rossiya može utjecati na odluke koje je potonje donosilo bila potkrijepljena dokazima, s obzirom na to da je Opći sud zaključio na temelju pretpostavki.

38 Valja podsjetiti na to da, u okviru nadzora nad zakonitošću razloga na kojima je utemeljena odluka o uvrštenju imena neke osobe na popis osoba koje podliježu mjerama ograničavanja, učinkovitost sudskog nadzora koju jamči članak 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima osobito zahtijeva da se sud Unije uvjeri da se ta odluka, koja tu osobu osobno pogađa, temelji na dovoljno čvrstoj činjeničnoj osnovi. To podrazumijeva provjeru činjenica navedenih u obrazloženju te odluke, što znači da sudski nadzor nije ograničen na ocjenu apstraktne vjerojatnosti navedenih razloga, nego se odnosi na pitanje jesu li ti razlozi, ili barem jedan od njih za koji se smatra da je sam po sebi dovoljan da se na njemu temelji ta odluka, dovoljno dokazani (presude od 18. srpnja 2013., Komisija i dr./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 119. i od 19. prosinca 2018., Azarov/Vijeće, C-530/17 P, EU:C:2018:1031, t. 22.).

39 Kao što je to Opći sud također naveo u točkama 63. i 64. pobijane presude, takvu ocjenu treba provesti tako da se dokazi ne ispitaju odvojeno, nego u kontekstu u kojem su smješteni, pri čemu Vijeće ispunjava svoju obvezu dokazivanja ako sudu Unije predoči skup dovoljno konkretnih, preciznih i dosljednih indicija na temelju kojih se može dokazati postojanje dovoljne veze između osobe koja podliježe mjeri ograničivanja njezinih financijskih sredstava i režima protiv kojeg se vodi borba (presuda od 21. travnja 2015., Anbouba/Vijeće, C-605/13 P, EU:C:2015:248, t. 50. i 52.). Usto, na nadležnom je tijelu Unije da u slučaju osporavanja dokaže osnovanost razloga upotrijebljenih protiv osobe koju se to tiče, a ne na njoj samoj da pruži negativan dokaz o neosnovanosti spomenutih razloga. Iako se ne zahtijeva da to tijelo sudu Unije podnese sve podatke i dokaze nerazdvojive od navedenih razloga, ipak je važno da pruženi podaci ili dokazi podrže razloge protiv dotične osobe (vidjeti u tom smislu presudu od 18. srpnja 2013., Komisija i dr./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 121. i 122.).

40 U tom se pogledu Opći sud u točkama 103. do 105. i 107. pobijane presude oslonio na dokaze kako bi u točki 106. te presude utvrdio da je žalitelj, kao drugi dioničar društva Bank Rossiya, koje ima svojstvo osobne banke V. Putina i visokih dužnosnika Ruske Federacije, bio dio „stabilne grupice većinskih dioničara koji su poznati kao osobe bliske V. Putinu” i zbog njihovih solidarnih veza, barem u pogledu kapitala. U točki 106. pobijane presude, u vezi s njezinom točkom 110., Opći sud je smatrao da se u takvoj konfiguraciji potkrijepljenoj navedenim dokazima osobito s obzirom na sastav dioničara i kapitalnu važnost predmetnog društva ne može poreći vrlo značajan utjecaj žalitelja na donošenje odluke te banke jer takvu ocjenu činjenica, kao što je to navedeno u točki 24. ove presude i s obzirom na to da žalitelj ne ističe nikakvo iskrivljavanje, Sud ne ispituje u okviru žalbenog postupka.

41 Što se tiče činjenice da Opći sud nije provjerio jesu li različiti dioničari djelovali zajedno i na taj način zajedno izvršavali nadzor nad donošenjem odluke Banka Rossiya, valja smatrati da je ta činjenica irelevantna jer je Opći sud u biti smatrao da je žalitelj, s obzirom na to da ne postoji nikakav dokaz o njegovu ograđivanju, uzimajući u obzir posebne okolnosti navedene u točki 34. ove presude, nužno pružao potporu odlukama društva Bank Rossiya kojima je cilj pružiti financijsku potporu ruskim donositeljima odluka. U svakom slučaju, navedena činjenica implicitno, ali nužno proizlazi iz toga da je, kao što je to Opći sud naveo u točkama 103. do 106. i 111. pobijane presude s obzirom na više dokaza, većinski dioničar te banke, koja se sastoji od žalitelja i triju drugih osoba, bio stabilan i da su njezini članovi održavali prijateljske veze i bili solidarni, kako međusobno, tako i prema V. Putinu. Stoga se Općem sudu ne može prigovoriti da je u tom pogledu zaključio na temelju pretpostavke.

42 Osim toga, uzimajući u obzir činjenicu da žalitelj u svojoj žalbi ne osporava točke 70. do 87. pobijane presude u kojima je Opći sud potvrdio dokaznu snagu dokaza na koje se oslonio u točkama 99. do 107. te presude, valja odbiti žaliteljev prigovor koji se temelji na tome da je Opći sud povrijedio pravila u području tereta dokazivanja i izvođenja dokaza.

43 S obzirom na prethodno navedeno, prvi žalbeni razlog valja odbiti kao neosnovan.

Drugi žalbeni razlog

Argumentacija stranaka

44 U okviru svojeg drugog žalbenog razloga žalitelj smatra da je Opći sud – time što je u točkama 118. i 120. pobijane presude utvrdio postojanje potpore u smislu kriterija (a) samo zbog pasivnog stava koji je zauzeo u pogledu politike koju društvo Bank Rossiya provodi na Krimu – protumačio pojam potpore na način koji nije u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 117. te presude te je stoga počinio pogrešku koja se tiče prava.

45 Naime, čak i pod pretpostavkom da se može utvrditi da je društvo Bank Rossiya postupalo na način da je odgovorno za djelovanja ili politike kojima se podriva teritorijalna cjelovitost Ukrajine, u smislu kriterija (a), to se rasuđivanje ne može kao takvo prenijeti na žalitelja kako bi se na njega primijenio taj kriterij. Konkretno, uključivanje u područje primjene navedenog kriterija osoba koje pozitivnom i konkretnom radnjom ne podupiru poduzeta djelovanja i politike ne omogućuje da se primijeti konkretna potpora i utvrdi postojanje dovoljne veze između određene osobe i situacije koju je potrebno razriješiti. U svakom slučaju, pojam djelovanja ili aktivnosti, u smislu sudske prakse navedene u točki 117. pobijane presude, ne može obuhvaćati pasivan stav ili propuštanje poput onog koje je Opći sud utvrdio u točki 120. te presude.

46 Stoga je Opći sud prihvatio preširoko tumačenje kriterija (a) kojim se ne omogućuje donošenje ciljanih i, stoga, proporcionalnih i prikladnih mjera ograničavanja.

47 Vijeće osporava žaliteljeve argumente ističući da, u dijelu u kojem potonji nastoji dovesti u pitanje činjenične okolnosti, a da se pritom ni na koji način ne poziva na iskrivljavanje, njegove argumente treba proglasiti nedopuštenima zbog istih razloga kao što su oni navedeni u točki 23. ove presude.

Ocjena Suda

48 Budući da, kao što to proizlazi iz točke 36. ove presude, izreku pobijane presude treba smatrati osnovanom s obzirom na to da su spornim aktima protiv žalitelja donesene i zadržane mjere ograničavanja zbog toga što potonji pruža financijsku potporu ruskim donositeljima odluka, u smislu kriterija (d), pogreška Općeg suda u pogledu razloga koji se odnosi na žaliteljevu potporu djelovanjima ili politikama iz kriterija (a), pod pretpostavkom da je dokazana, ne može dovesti do poništenja te izreke, tako da drugi žalbeni razlog, a da pritom nije potrebno odlučiti o razlogu nedopuštenosti koji je istaknulo Vijeće, treba odbiti kao bespredmetan (vidjeti u tom smislu presudu od 9. lipnja 2011., Comitato „Venezia vuole vivere” i dr./Komisija, C-71/09 P, C-73/09 P i C-76/09 P, EU:C:2011:368, t. 65. i navedenu sudsku praksu).

49 Žalbu stoga valja u cijelosti odbiti.

Troškovi

50 U skladu s člankom 184. stavkom 2. Poslovnika Suda, kad žalba nije osnovana, Sud odlučuje o troškovima. U skladu s člankom 138. stavkom 1. tog Poslovnika, koji se na temelju njegova članka 184. stavka 1. primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.

51 Budući da je Vijeće postavilo zahtjev da se žalitelju naloži snošenje troškova i da on nije uspio u postupku, valja mu naložiti snošenje troškova.

Slijedom navedenog, Sud (peto vijeće) proglašava i presuđuje:

1. **Žalba se odbija.**

2. **Gennadiju Nikolajeviču Timčenku nalaže se snošenje troškova.**

Potpisi